והא קשיש מיניה טובא אלא משום דקאי רבי חנינא בן גמליאל בשיטתיה ומי קאי *והתניא *אור יוה"כ מתפלל שבע ומתודה שחרית מתפלל שבע ומתודה מוסף מתפלל שבע ומתודה מנחה מתפלל שבע ומתודה בנעילה מתפלל שבע ומתודה בערבית מתפלל שבע מעין שמנה עשרה רבי חנינא בן גמליאל משום אבותיו אומר מתפלל שמנה עשרה מפני שצ"ל הבדלה בחונן הדעת אמר ר"נ בר יצחק איהו אמר משום אבותיו וליה לא ס"ל א"ל ר' ירמיה לר' זירא ואת לא תסברא דמאן תנא קטפא פירא ר"א הוא *והתנן ר"א אומר המעמיד בשרף ערלה אסור אפילו תימא רבנן ע"כ לא פליגי רבנן עליה דר"א אלא בקטפא דגווזא אבל בקטפא דפירא מודו ליה *דתנן א"ר יהושע שמעתי בפירוש שהמעמיד בשרף העלין בשרף העיקרין מותר בשרף הפגין אסור מפני שהוא פרי ואיבעית אימא כי פליגי רבנן עליה דר"א באילן העושה פירות אבל באילן שאינו עושה פירות מודו דקטפו זהו פריו דתנן *ר"ש אומר אין לקטף שביעית *וחכ"א יש לקטף שביעית מפני שקטפו זהו פריו מאן חכמים לאו רבנן דפליגי עליה דר"א א"ל ההוא סבא הכי א"ר יוחנן *מאן חכמים ר"א דאמר קטפו זהו פריו אי ר"א מאי איריא אילן שאינו עושה פרי אפילו אילן העושה פרי קטפו זהו פריו לדבריהם דרבנן קאמר להו לדידי אפי' אילן העושה פירות נמי קטפו זהו פריו לדידכו אודו לי מיהת באילן שאינו עושה פירות דקטפו זהו פריו ורבנן אמרי ליה לא שנא: איזו היא בתולה כל שלא ראתה כו': ת"ר נשאת וראתה דם מחמת נישואין ילדה וראתה דם מחמת לידה עדיין אני קורא לה בתולה שהרי בתולה שאמרו בתולת דמים ולא בתולת בתולים אני והאמר רב כהנא *תנא ג' בתולות הן בתולת אדם בתולת קרקע בתולת שקמה בתולת אדם כל זמן שלא נבעלה נפקא מינה לכ"ג א"נ לכתובתה מאתים בתולת קרקע כ"ז שלא נעבדה *נפקא מינה לנחל איתן א"נ למקח וממכר בתולת שקמה כ"ז שלא נקצצה נפקא מינה למקח וממכר אי נמי למקצצה בשביעית כדתנן *אין קוצצין בתולת שקמה בשביעית מפני שהיא עבודה ואם איתא ליתני נמי הא אמר ר"נ בר יצחק כי קתני מידי דלית ליה שם לווי אבל מידי דאית ליה שם לווי לא קתני רב ששת בריה דרב אידי אמר כי קתני מידי דתלי במעשה מידי דלא תלי במעשה לא קתני רבי חנינא בריה דרב איקא אמר כי קתני מידי דלא הדר לברייתו מידי דהדר לברייתו לא קתני רבינא אמר כי קתני מידי דקפיד עליה זבינא מידי דלא קפיד עליה זבינא לא קתני ולא קפדי *והתניא רבי חייא אומר כשם שהשאור יפה לעיסה כך דמים יפין לאשה ותניא משום ר"מ כל אשה שדמיה מרובין בניה מרובין אלא כי קתני מידי דקפיץ עליה זבינא מידי דלא קפיץ עליה זבינא לא קתני ת"ר איזוהי בתולת קרקע כל שמעלה רשישין ואין עפרה תיחוח נמצא בה חרס בידוע שנעבדה צונמא הרי זו בתולת קרקע: מעוברת משודע עוברה: וכמה הכרת העובר סומכוס אומר משום רבי מאיר שלשה חדשים ואע"פ שאין ראיה לדבר זכר לדבר שנאמר °ויהי כמשלש חדשים וגומר זכר לדבר קרא כתיב וראיה גדולה היא משום דאיכא דילדה לט' ואיכא דילדה לשבעה ת"ר *הרי שהיתה בחזקת מעוברת וראתה דם ואח"כ הפילה רוח או כל דבר שאינו של קיימא הרי היא בחזקתה ודיה שעתה ואע"ג שאין ראיה לדבר זכר לדבר שנאמר °הרינו חלנו כמו ילדנו רוח מאי זכר לדבר הרי ראיה גדולה היא כי כתיב האי קרא בזכרים כתיב ודמינהו קשתה שנים ולשלישי הפילה רוח או כל דבר שאינו של קיימא הרי זו יולדת בזוב ואי אמרת לידה מעלייתא היא

קושי

והא קשיש מיניה טובא. דהא ר' אליעזר היה בימי ר"ג בנו של ר"ש הזקן שנהרג בהרוגי מלכות ובעל אחותו היה כדאמרי' בהזהב (ב"מ דף נט:) ור' חנינא בנו של ר"ג היה: אור. ליל כיפור: מעין שמנה עשרה. שאומר בשבעה ברכות מעין שמונה עשרה כגון ג' ראשונות וג' אחרונות כתקנן ואומר הביננו באמצע ומסיים בשומע תפלה כדאמרינן בברכות (דף כט.) ויש בה מעין כולם: המעמיד. חלב בהמה לעשות גבינה: בקטפא דגווזא. בשרף הנוטף מן העץ דכען בעלמא הוי אבל קטף הוי שרף הפגין ומודו בהו רבנן: לאו רבנן דפליגי עליה דר"א. בשאר אילנות ומודו דבקטף סבירא להו כוותיה: בתולת דמים. דמי נדה ולא דמי בתולים דאפילו נבעלה עדיין היא בתולת דמים: לכהן גדול. שמצוה (א)ליקח בתולה: לכתובתה מאתים. דאם נבעלה תו לא מיקרי בתולה וכתובתה מנה: למקח וממכר. שאם אמר לו קרקע בתולה אני מוכר לך נותן לו קרקע שלא נעבדה לפי שעושה פירות מרובין ושמנים: שלא נקצצה. כן מנהג לקוצצה כדי שירבה עוביו ויוציא ענפים הרבה במקום החתך ונקרא סדן שקמה: למקח וממכר. לפי שנותן לו בבתולה שילדה היא ויקצצנה ומתעבה: ליתני נמי הא. ולימא ארבע בתולות הן: שם לווי. כגון בתולה דמתניתין לאו בתולה סתם מיקריא אלא בתולת דמים דסתם בתולה בנשים היינו בתולת בתולים וכן קרקע בתולה וכן שקמה בתולה לא בעי שם לווי: דתלי במעשה. שאינו מאבד שמו אלא ע"י מעשה אבל ראיית דם מאיליה באה ואבדה שם בתולה: דהדר לברייתו. כגון זקנה שמסתלקין דמיה: דקפיד עליה זבינא. נותן עיניו בכך כגון בתולה טמה לינשא מבעולה וכן קרקע ושקמה אבל בתולת דמים אין אדם נותן עיניו בדמים דלא חייש אי חזיא אי לא חזיא: דקפיץ עליה. שטמה בתולה ללקוחות כגון בתולת בתולים וקרקע ושקמה אבל בתולת דמים כל כמה דחזיא ניחא ליה טפי כדאמרינן: רשושין. אבנים דקין שקורין פרדו"א. לשון אחר רגבי אדמה קשין שאין עפרם מתפור: חרס. מכיתת חרסים: בידוע שנעבדה. דאי לא נעבדה חרס זה מאין בא לתוכה: צונמא. סלע: דילדה לז'. (ג)שמא ניכר עוברה לשליש ימיה דהיינו שני חדשים ושליש קמ"ל °דאזלינן בתר רוב נשים: דיה שעתה. לא אמרינן איגלאי מילתא למפרע דלאו הריון הוא ונטמאו טהרות דמעת לעת של ראיה: זכר לדבר. דהריון רוח שמיה הריון: קשתה שני ימים. בתוך אחד עשר ימי זוב ולשלישי נמי ראתה ואח"כ הפילה רוח בו ביום ולא שפסה מן הצער הרי לידה זו בזוב וצריכה שבעה נקיים וקרבן לזבתה דכיון דלאו ולד הוא הויא זיבה מעליא:

קושי

והא קשיש מיניה טובא. ר"ח מרבי חנינא פרש"י שר' חנינא היה בנו של ר"ג דיבנה וכ"נ דבפרק המפלת (לקמן דף כה.) א"ר חנינא בן גמליאל נראין דברי ר"מ בבהמה ובחיה וא"ת והא בת"כ (פ' אמור) גבי פנחס איש הסתת שעלה גורלו להיות כ"ג ס' אמר ר' חנינא בן רבן גמליאל וכי כהן היה והלא חתנינו היה ותורם היה ואי בן ר"ג דיבנה היה היאך היה לו חתן כ"ג והלא היה אחר החורבן וי"ל דלאו חתנינו ממש קאמר אלא חתן אבותיו וכן משמע דלא אמר חתני אלא חתנינו היה: **בקטפא** דפירא מודו ליה דתנן א"ר יהושע כו'. וא"ת [א"כ] אמאי אוקי רבי פרת מתניתין כר"א כיון דרבנן מודו בקטפא דפירא וי"ל משום דבעי לאוקומי בכל מיני קטף אפי' בגווזא מ"מ היכי קאמר ליה ר' זירא חזי דמסתברא קטפא בעלמא הא ודאי אמת הוא דקטפא דגווזא שרי דאף ר' זירא מודה דאין הלכה כר"א אלא בר' וליכא למימר דאתי לאשמעי' ולמשרי אף קטפא דפירא מדלא מוקי רבי פרת מתני' בקטפא דפירא ודברי הכל מכלל דסבר אף בקטפא דפירא רבנן היא דשרו הא לא אתי לאשמעי' דהא חזינן במשנה שאוסר רבי יהושע שרף הפגים וי"ל שטעו ויסברו שרבי יהושע שמעתי קאמר וליה לא ס"ל מדלא מוקי ר' פרת מתני' כוותיה ובקטפא דפירא ואפשר דר' פרת סבר דקטפא דפירא שרי ור' [יהושע] קאמר שמעתי וליה לא סבירא ליה: **מאן** חכמים (א"ר יוחנן) ר"א. תימה דהגא בלשון חכמים ניחא ליה לאוקומי כר"א ולא לימא ג' מחלוקות בדבר:

קושי

תוספי הרא"ש

והא קשיש מיניה. פרש"י ר' חנינא בנו של ר"ג דיבנה הוה והביר של ר' אליעזר ור' אליעזר [בעל אחותו] דר"ג (היה) כדאיתא בפרק הזהב הוך לאו ראיה דאפשר דלא הוה קשיש הרבה אע"ג דר' (אליעזר) [גמליאל] הוה נשוי אחות אביו אלא לקמן בתוספתא משמע שהיה בימי ר' מאיר או אחריו דקאמר ר' (מאיר) חנינא בן גמליאל נראין דברי ר' מאיר. ובקדושין הוא בר פלוגתיה דר' מאיר בתנאי כפול. ותימה דבת"כ גבי פנחס שעלה גורלו להיות כ"ג אמר ר' חנינא בן גמליאל והלא חתנינו היה משמע דקודם החרבן הוה. ר"ל דחתן בית אבא קאמר מדלא קתני חתני. וא"ת הא בסוף מסכת סוטה אמר רשב"ג אלף ילדים היו בבית אבא ולא נשתייר מהם אלא אני כאן ובן אחי אבא בעסיא. אני למדתי תורה ובן אחי אבא לסדר חכמות יונית. אלמא לא היו לו אחים והכא משמע שר' חנינא היה אחיו. ר"ל דבבית אבי אבא קאמר כשהיה (ר"ג) [רשב"ג] הזקן. תירץ מדקאמר בן אחי אבא ולשאמר דבר זה עדיין היה ר' חנינא אחיו קטן: ומי קאי כוותיה והתניא כו'. הקשה הר' שמשון מקוצי מאי קשיא ליה חזינא מפני משום דקאי ר' אליעזר כוותיה בלאו הכי תקשי מידיה אדידיה. ר"ל דמדידיה אדידיה לא קשה דאיכא למימר הא דלעיל איירי במוצאי שבת ליום טוב והכא איירי במוצאי שבת לחול. [illegible]

אליעזר קאי כוותיה ע"כ קאי במוצאי שבת לחול דבהכי איירי ר' אליעזר: מפני שצריך לומר הבדלה בחונן הדעת. [illegible]

פריך שפיר כיון דקאמרת דכל השנה כולה מתפלל אדם הביננו במוצאי שבת נמי לא ישנה ממנהגו ויכלל הבדלה [illegible]

מנהגו של כל השנה: אבל בקטפא דפירא מודו ליה. אמאי דקאמר ר' זירא לעיל חזי דמנך ומאבך קשריתו קטפא [illegible]

ליה קטפא לעלמא כדתנן שרף הפגין אסור ואי בקטפא דגווזא אמאי קפיד ר' זירא ודאי קטפא דגווזא [illegible]

ראסור בשרף הפגין בערלה משום דכתיב וערלתם ערלתו את פריו ומרבינן את הטפל לפריו אפי' מידי דלא פירא [illegible]

זירא סבר דכי היכי דסבר ר' יהושע גבי ערלה קטפא דפירא פירא הוא ה"נ גבי שביעית קטפא פירא הוא [illegible]

כתותא סבא דסבירא דר' אליעזר אוסר ותכמים מתירין וקא שרי לעיל. ור' זירא הקפיד כי הוא סובר דרבנן [illegible]

אדם. תימה הרי בתולת ומוכת עץ דאמרינן פרק הבא על יבמתו לא ישא ומדאורייתא כדמוכח התם. וי"ל ד[illegible]

אינה עדיין היא בתולה כגון שבעל בחטיה אפי' הכי אסורה כדאיתא פ' אין הורשין ועדיין היא בתולה [illegible]

שהיא בתולת אדם: מידי דקפיץ עליה זבינא. תי' והרי בתולת השקמה דפרין השקמה עדיף כדתנן בתוספ[illegible]

אלא משום דעדיף. ופי' לעיל משמע דעדיף דקאמר אין קוצצין בשביעית מפני שהוא עבודה אלמא שהיא סית[illegible]

מחברו אילן של שקמה גדול ניחא ליה מפני שהוא בתולה [illegible]

נגיון חשים נמי ואח"כ הפילה רוח. פי' לקמן [illegible] רש"י ד"ה [illegible] ככל הנשים וכו'. וכיח הגלי [illegible]

מוסף רש"י (המשך מעמי' הקודם) קן של זוגים כדי להפיל את בעלה ליגס את אמותה, דמכן נוטלין על [illegible]

[illegible]

מוסף רש"י

אור יוה"כ. ליל יום הכפורים (יומא פז:).

בקטפא דגווזא. בשרף היוצא מן העץ (ע"ז לה:).

בקטפא דפירי. בשרף הפירי עצמו (שם).

לנחל איתן. לעגלה ערופה (פסחים נג.).

דמים יפין לאשה. למסור לה הריון (כתובות י:).

ע"ז לה: [ערלה פ"א מ"ז]

ע"ז שם ערלה פ"א מ"ז

שביעית פ"ז מ"ז [ושם ליתא ר"ש אומר אין לקטף שביעית מפני שאינו פרי]

[עירובין סג. וש"נ]

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה לכהן גדול שמצוה ליקח בתולה: (ב) ד"ה דילדה לשבעה וכו' ושמא:

[תוספתא שביעית פ"ג ה"ט ע"ש]

[פסחים נ.]

שביעית פ"ד מ"ה ב"ב פ:

לעזי רש"י

פרדוי"א

[פירדו"א]. חצץ.

כתובות י: [לקמן סד:]

[תוספתא פ"ד ה"ד]